

УДК 342.924:349.418

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2020.2.21>

Владислав Іванович Теремецький,

*доктор юридичних наук, доцент,
Тернопільський національний економічний університет,
кафедра цивільного права і процесу (професор);*

 <https://orcid.org/0000-0002-2667-5167>,
e-mail: vladvokat333@ukr.net;

Ярослав Володимирович Журавель,

*кандидат юридичних наук, доцент,
Академія праці, соціальних відносин і туризму (м. Київ),
юридичний факультет (декан);*

 <https://orcid.org/0000-0001-8508-5530>,
e-mail: dean_lf@socosvita.kiev.ua

**ЗДІЙСНЕННЯ РЕЄСТРАЦІЙНИХ ДІЙ ЯК ПРОЯВ ПРАВОВОЇ
ФОРМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ**

Установлено відсутність єдиного підходу до визначення здійснення реєстраційних дій у контексті реалізації правових форм суб'єктами публічного адміністрування. Зроблено висновок, що здійснення реєстраційних дій як прояв правової форми публічного адміністрування передбачає офіційне визнання шляхом засвідчення державою певного факту, що має юридичні наслідки, та/або з метою забезпечення реалізації певних прав особою. З'ясовано, що результатом цих дій виступають акт – волевиявлення суб'єкта публічного адміністрування (рішення) або реєстраційна дія.

Ключові слова: реєстраційні дії, форма публічного адміністрування, державна реєстрація, публічне адміністрування, законодавство, адміністративні послуги, державний реєстр.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Дослідження форм публічного адміністрування дозволяє окреслити правильне розуміння категорії публічного адміністрування та з'ясувати її відмінності від державного управління. Водночас визначення змісту та ознак окремих видів цих форм, невід'ємною складовою яких є здійснення реєстраційних дій, дозволяє визначити проблемні аспекти практичної реалізації публічного адміністрування та його ефективність. Останнім часом для України реформування сфери державної реєстрації є актуальним процесом з орієнтацією на приведення законодавства у відповідність до стандартів ЄС, делегування відповідних функцій до недержавних інституцій, вирішення питань

забезпечення її відкритості та прозорості, оптимізацію обсягу процедурних дій та кількості необхідних для державної реєстрації документів, захист прав отримувачів відповідних адміністративних послуг тощо. Крім того, реєстраційні дії становлять науковий інтерес, оскільки є пов'язаними з безпосереднім функціонуванням суб'єктів публічного адміністрування як «сервісних служб», а отже, визначення суті та ознак здійснення реєстраційних дій як прояву правової форми публічного адміністрування вбачається своєчасним та доцільним.

Стан дослідження проблеми

Питання форм публічного адміністрування та їх класифікації досліджувались у працях таких науковців, як В. Б. Авер'янов, Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Коваленко, Т. О. Коломoeць, В. К. Колпаков та ін. Останнім часом було написано низку фундаментальних наукових праць, у яких приділено увагу змісту правових форм публічного адміністрування в окремих сферах. До їх переліку можна віднести дисертаційні дослідження І. П. Яковлєва («Форми і методи публічного адміністрування у державній митній справі», 2016 р.) [1], А. Л. Вітко («Публічне адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави», 2018 р.) [2], А. П. Котяш («Адміністративно-правове регулювання державної реєстрації юридичних осіб», 2017 р.) [3]. Однак стосовно дослідження реєстраційних дій наукові дослідження мали, ймовірно, описовий та фрагментарний характер, а отже комплексний аналіз питання здійснення реєстраційних дій як прояву форми публічного адміністрування залишився в науковій літературі без належної уваги.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є надання на підставі аналізу наукових поглядів та з урахуванням чинного законодавства теоретико-правової характеристики здійснення реєстраційних дій як прояву застосування правової форми публічного адміністрування. Для досягнення зазначеної мети поставлено такі *завдання*: визначити стан наукового дослідження здійснення реєстраційних дій як прояву правової форми публічного адміністрування, з'ясувати сутність і зміст цього поняття, а також особливості реалізації в сучасних умовах.

Наукова новизна дослідження

У статті на підставі аналізу здійснення реєстраційних дій як прояву правової форми публічного адміністрування на сучасному етапі розвитку вітчизняної практики виокремлено основні науково-практичні проблеми, сформульовано нові узагальнення і пропозиції щодо оптимізації таких дій. Зокрема, акцентовано увагу на доцільності приведення національного законодавства у відповідність до стандартів

ЄС, вирішення питань щодо відповідності діяльності публічної адміністрації принципам відкритості та прозорості, оптимізації обсягу процедурних дій і захисту прав отримувачів відповідних адміністративних послуг.

Виклад основного матеріалу

У науковій літературі сутність здійснення реєстраційних дій (провадження державної реєстрації) розуміється по-різному: як вид адміністративної процедури, окремий інститут адміністративного права та законодавства, адміністративна послуга, а також форма публічного адміністрування. Що стосується останнього, то слід виходити із загальновизнаної класифікації форм публічного адміністрування з поділом на правові та неправові, а також належності здійснення реєстраційних дій до правових форм. Правові форми пов'язують з установами і застосуванням норм права [4], використання яких спричиняє виникнення юридичних наслідків, зокрема здійснення реєстраційних та інших юридично значущих дій [5, с. 40]. На думку С. Г. Стеценка, юридично значущі дії – це підзаконні дії органів виконавчої влади чи їхніх посадових осіб, що призводять до певних юридичних наслідків, серед яких можна виділити реєстрацію, ліцензування, атестацію, акредитацію тощо [6, с. 166–168]. О. Летнева, розглядаючи державну реєстрацію прав на нерухоме майно, зазначає, що вона як спосіб виконання державою управлінських функцій є механізмом виконання основних і похідних функцій держави. Зокрема, до основних управлінських функцій держави у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, на думку науковця, можна віднести регулятивну (правовстановлюючу) та охоронну, до похідних – облікову, впорядковуючу, превентивну й інформаційну [7, с. 112].

З метою визначення сутності здійснення реєстраційних дій як прояву правової форми публічного адміністрування доцільно з'ясувати його особливості на сучасному етапі.

Передусім здійснення реєстраційних дій як спосіб зовнішнього прояву діяльності притаманне не лише органам державної виконавчої влади та місцевого самоврядування і їх посадовим особам, а також державним і приватним нотаріусам. З моменту набуття чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності» від 3 жовтня 2019 р. № 159-IX¹ з переліку суб'єктів, які мають право здійснювати реєстраційні дії,

¹ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності : Закон України від 03.10.2019 № 159-IX // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-20> (дата звернення: 29.05.2020).

виключено акредитовані суб'єкти (якими виступали, наприклад, комунальні підприємства), що було заходом протидії системному рейдерству та незаконному проведенню реєстраційних дій.

У чинному законодавстві поняття державної реєстрації знайшло своє відображення у законах України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 1 липня 2004 р. № 1952-IV¹, «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. № 755-IV² та пов'язується з офіційним визнанням державою певних юридичних фактів. Термін «визнавати» має значення «вважати дійсним, законним, стверджувати своєю згодою, позитивним ставленням, право на існування кого-, чого-небудь», а «засвідчувати» – «повідомляючи про щось, підтверджувати правдивість, правильність чого-небудь» [8]. Зазначимо, що вчинення таких дій необґрунтовано пов'язувати лише з проведенням обов'язкового обліку відповідних об'єктів. У цьому разі також здійснюється правовий і превентивний контроль, під час якого суб'єкт публічного адміністрування наділяється повноваженнями контролю наявності у суб'єктів, які звернулись за здійсненням реєстраційних дій, відповідного обсягу правосуб'єктності та їх поведінки. Проте суб'єкт публічного адміністрування не має права керувати такою поведінкою. Підтвердженням викладеного є зміст статті 18 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»³, що передбачає обов'язок державного реєстратора визначити обсяг цивільної дієздатності фізичних осіб і цивільної правоздатності та дієздатності юридичних осіб, перевірити повноваження представника фізичної або юридичної особи щодо вчинення дій, спрямованих на набуття, зміну чи припинення речових прав або обтяжень таких прав. Досить цікавий підхід до визначення змісту державної реєстрації права власності визначено практикою Верховного Суду. Так, у Постанові Великої Палати Верховного Суду від 12 березня 2019 р. у справі № 911/3594/17

¹ Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15> (дата звернення: 29.05.2020).

² Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення: 29.05.2020).

³ Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15> (дата звернення: 29.05.2020).

указано, що сукупний правовий аналіз зазначених норм свідчить, що реєстрація права власності на нерухоме майно є лише офіційним визнанням права власності з боку держави. Сама собою державна реєстрація права власності за певною особою не є безспірним підтвердженням наявності в цієї особи права власності, але створює спростовану презумпцію права власності такої особи¹. Тим самим, на нашу думку, частково нівелюється правостановляюча (легалізаційна) функція державної реєстрації права власності на нерухоме майно.

У науковій літературі триває дискусія з приводу питання, що має виступати результатом здійснення реєстраційних дій. Його розглядають як дії [9, с. 104], юридичні акти [10, с. 742] або акти-дії, які є інструментами, що застосовуються у процесі функціонування суб'єктів публічної адміністрації [11, с. 12]. Водночас, з точки зору досягнення мети, забезпечити баланс між необхідністю правового захисту особи, яка звертається за реєстраційною дією як адміністративною послугою, та юридичною відповідальністю суб'єкта публічного адміністрування, передбаченою законом, то слід визнати наявність певних складнощів у законотворчій роботі та правозастосуванні, що обумовлюються відсутністю сталого підходу під час надання відповіді на це питання. Розглянемо їх на прикладі державної реєстрації права власності на нерухоме майно. Так, відповідно до ст. 37 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»² можуть бути оскаржені до суду рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора чи суб'єкта державної реєстрації. В аспекті застосування адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері надання адміністративних послуг у ст. 166⁻²⁷ КУпАП³ міститься посилання на порушення законодавства у сфері надання адміністративних послуг щодо ухвалення рішення, складання акта, видачі розпорядження або іншого документа суб'єктом надання адміністративної послуги за результатами надання адміністративної

¹ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 12.03.2019 : справа № 911/3594/17, провадження № 12-234гс18 // Закон Online : сайт. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/80854690> (дата звернення: 29.05.2020).

² Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15> (дата звернення: 29.05.2020).

³ Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 29.05.2020).

послуги, що не відповідає нормам законодавства у сфері її надання. Отже, виходячи зі змісту цього положення, можна стверджувати, що результатом вчинення реєстраційних дій щодо надання адміністративної послуги виступає документ, який відповідно до ст. 1 Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII є матеріальним носієм, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі¹. Велика Палата Верховного Суду у постановках від 20 червня 2018 р. у справі № 820/4146/17² та від 18 вересня 2018 р. у справі № 823/235/16³ звернула увагу на можливість оскарження рішення про державну реєстрацію за правилами відповідного судочинства. У подальшому Велика Палата Верховного суду у справі від 20 листопада 2019 р. № 802/1340/18-а⁴ зазначила, що рішення суб'єкта державної реєстрації прав про державну реєстрацію прав із внесенням відповідного запису до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно вичерпує свою дію, тому належним способом захисту права або інтересу позивача у такому разі є не скасування рішення суб'єкта державної реєстрації прав про державну реєстрацію прав, а скасування запису про проведену державну реєстрацію права власності. Ця непослідовність, припускаємо, не найкращим чином впливає на якість правозастосовної практики у відповідній сфері.

Отже, враховуючи викладене, вважаємо за доцільне для визначення результату реєстраційних дій як прояву правової форми публічного адміністрування використовувати конструкцію «адміністративний акт», розуміючи під ним акт-волевиявлення суб'єкта публічного адміністрування (рішення) або відповідну реєстраційну дію. Таке розуміння пояснюється тим, що на сьогодні у сфері державної реєстрації відбувається поступовий перехід від необхідності видання індивідуальних актів до вчинення юридичних дій, тобто зміна юридичних процедур вплинула на якісні характеристики відповідної правової форми публічного адміністрування. Так, відповідно до статті 91 Цивільного кодексу України цивільна правоздатність юридичної особи виникає з моменту її створення і припиняється з дня

¹ Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 29.05.2020).

² Постанова Великої Палати Верховного Суду від 20.06.2018 : справа № 820/4146/17.

³ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 18.09.2018 : справа № 823/235/16.

⁴ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 20.11.2019 : справа № 802/1340/18-а.

внесення до Єдиного державного реєстру запису про її припинення¹. Утім, згідно із Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»² виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – виписка) є документом, який формується за результатами проведення реєстраційних дій і містить відомості про проведену реєстраційну дію. Отже, саме реєстраційна дія із внесення відповідних відомостей до державного реєстру призводить у цьому випадку до створення та припинення існування юридичної особи у встановленому законодавством порядку.

Також зауважимо, що здійснення реєстраційних дій обумовлюється наданням конкретних адміністративних послуг, що мають різний зміст, та опосередковується змістом діяльності відповідних суб'єктів публічного адміністрування. Варто зазначити, що в реєстрі адміністративних послуг, оприлюдненому на сайті Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, станом на 6 листопада 2019 р. міститься 1 229 адміністративних послуг, значну частину яких пов'язано зі здійсненням реєстраційних дій [12]. Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI³ адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону. При цьому законодавець уникнув відповіді на питання щодо результату адміністративної послуги. У науково-практичному коментарі цього закону наголошується на дискусійності вказаного питання та визначається, що результатом є рішення індивідуальної дії (адміністративний акт), який ухвалюється щодо конкретної особи і породжує, змінює або припиняє її права та/або обов'язки. Це рішення може оформлятися у вигляді певного документа (наприклад, свідоцтво про реєстрацію шлюбу, ліцензія на певний вид господарської діяльності) або ж мати характер реєстраційної дії (реєстрація фізичної особи-підприємця, тобто внесення відповідного

¹ Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 29.05.2020).

² Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення: 29.05.2020).

³ Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17> (дата звернення: 29.05.2020).

запису в Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців [13, с. 16–17]. Вважаємо за доцільне доповнити це визначення та зазначити, що адміністративна послуга щодо державної реєстрації являє собою поєднання окремих та самостійних, але залежних між собою владних дій суб'єкта публічної адміністрації, які відбуваються у певній послідовності. Наприклад, дії щодо державної реєстрації заяви про обмеження речового права на майно – це владна дія, яка безпосередньо не породжує юридичні наслідки, державна реєстрація самого обмеження речового права, внаслідок чого державою офіційно визнається зміна обсягу відповідного речового права заявника.

Характеризуючи здійснення реєстраційних дій, що, з одного боку, зумовлює для суб'єктів публічного адміністрування необхідність виступати суб'єктами владних повноважень, що виконують покладені на них завдання та функції, а з іншого – потребує належного правового захисту осіб, які звернулись за вчиненням реєстраційних дій, доцільно наголосити також на дискусійності питання визначення характеру правовідносин, які складаються у сфері державної реєстрації. У разі правильної відповіді можна встановити судову юрисдикцію відповідного спору за участю суб'єктів публічного адміністрування під час здійснення ними реєстраційних дій. У науковій літературі найбільш прийнятною видається теза, що державна реєстрація прав має адміністративно-правове забарвлення і повністю поглинається предметом регулювання адміністративного права. Поясненням цьому є визначення предмета сучасного адміністративного права [7, с. 112]. Важливо також зауважити, що вчинення реєстраційних дій, яке обумовлюється наданням конкретних адміністративних послуг, також належить до предмета адміністративного права. Утім, судова практика свідчить, що, з точки зору правового захисту, відповідні відносини можуть мати приватно-правовий або публічно-правовий характер. Як наслідок, якщо йдеться про судове вирішення спорів із суб'єктами публічного адміністрування під час здійснення ними реєстраційних дій, то існує конкуренція між господарським та адміністративним судочинством. Зазначимо, що завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб і прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень (ст. 2 КАС України¹). Отже, наголос у діяльності адміністративних

¹ Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 29.05.2020).

судів України робиться саме на захисті від зловживань суб'єктів владних повноважень, що підтверджується покладенням обов'язку на цих суб'єктів довести правомірність свого рішення, дії чи бездіяльності під час судового розгляду справи (ст. 77 КАС України¹), що не притаманно господарському судочинству. Наразі в науковій літературі неодноразово наголошується на необхідності розробки теоретико-методологічної бази для встановлення і виокремлення юрисдикції адміністративних судів та її розмежування з іншими судами [14; 15, с. 55]. Водночас за відсутності сталої сформованої судової практики простежується неоднозначність у питанні підвідомчості судових справ за участю суб'єктів публічного адміністрування під час здійснення ними реєстраційних дій. У зв'язку з цим доцільно звернути увагу на судову практику Великої Палати Верховного Суду у справах про так звану «подвійну реєстрацію речових прав», у яких, ухвалюючи рішення здійснити реєстраційні дії, суб'єкти публічного адміністрування не перевірили наявності або відсутності суперечностей між заявленим до реєстрації речовими правами та вже зареєстрованими правами інших осіб, що ставало безпосередньою підставою звернення із позовними вимогами до суду. Протягом 2018–2020 рр. Верховний Суд кардинально змінив підхід до вирішення цього питання не на користь адміністративних судів. Зокрема, у Постанові від 30 січня 2020 р. у справі № 1140/2683/18 про оскарження реєстраційних дій приватного нотаріуса, який допустив подвійну реєстрацію права оренди земельної ділянки, що порушила право користування позивача як орендаря земельної ділянки, Велика Палата Верховного Суду зробила висновки щодо розмежування юрисдикцій судів під час вирішення таких спорів. Так, відповідно до позиції Палати, публічно-правовий спір, на який поширюється юрисдикція адміністративних судів, є спором між учасниками публічно-правових відносин і стосується саме цих відносин. Необхідною ознакою суб'єкта владних повноважень є здійснення ним публічно-владних управлінських функцій. Приватно-правові відносини вирізняються наявністю майнового чи немайнового особистого інтересу учасника. Спір має приватно-правовий характер, якщо він обумовлюється порушенням або загрозою порушення, як правило, майнового, приватного права чи інтересу. Таким чином зроблено висновок, що спір, який розглядається, не є спором між учасниками публічно-правових відносин, оскільки відповідач, увалюючи оскаржуване рішення про державну реєстрацію прав на нерухоме майно (право оренди на спірну земельну ділянку), не мав публічно-правових відносин саме з позивачем. Ухвалене відповідачем оскаржуване

¹ Там само.

рішення про державну реєстрацію стосувалось реєстрації прав іншої особи, а не позивача. Визнання протиправним і скасування рішення щодо державної реєстрації права оренди на земельну ділянку за третьою особою є захистом прав позивача на земельну ділянку від їх порушення іншою особою, за якою зареєстровано аналогічне право щодо того ж самого нерухомого майна¹. Убачається, що така позиція Верховного Суду нівелює публічно-правову сутність здійснення реєстраційних дій як правової форми публічного адміністрування. Системний аналіз законодавчо закріпленої компетенції державного реєстратора дозволяє стверджувати, що одним із його обов'язків є встановлення відсутності суперечностей між заявленими та вже зареєстрованими правами на нерухоме майно та їх обтяженнями. З метою перевірки цієї інформації в частині недопущення одночасного існування подвійної державної реєстрації прав державний реєстратор не лише має право, а й повинен запитувати у відповідних органів, які відповідно до чинного на момент оформлення права законодавства проводили таке оформлення, додаткову інформацію, та у разі потреби вимагати подання додаткових документів тощо. Отже, враховуючи викладене, слід зробити висновок про наступ на основоположні права і свободи людини, наявність перепон для належного режиму їх захисту, обмеження можливості в особи звернутися до того суду, в якого є підстави та засоби найбільш ефективно захистити її від свавілля держави та суб'єктів владних повноважень [16].

Висновки

Дослідження дозволяє зробити такі узагальнення та висновки. Здійснення реєстраційних дій як прояву правової форми публічного адміністрування передбачає офіційне визнання шляхом засвідчення державою певного факту, що має юридичні наслідки, та/або для забезпечення реалізації певних прав особою і супроводжується внесенням відповідної інформації до державних реєстрів. Здійснення реєстраційних дій обумовлюється наданням конкретних адміністративних послуг, що мають різні зміст та публічно-правову природу. Водночас, виходячи із судової практики та з точки зору необхідності правового захисту отримувача відповідної адміністративної послуги, відносини, що виникають під час здійснення реєстраційних дій суб'єктами публічного адміністрування, можуть мати приватно-правовий або публічно-правовий характер.

Подальшими перспективними напрямками наукових досліджень мають стати дослідження механізму здійснення реєстраційних дій у

¹ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 30.01.2020 : справа № 1140/2683/18.

напрямку впровадження та вдосконалення електронних адміністративних послуг в Україні.

Список бібліографічних посилань: 1. Яковлев І. П. *Форми і методи публічного адміністрування у державній митній справі* : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2016. 224 с. 2. Вітко А. А. *Публічне адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави* : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2018. 25 с. 3. Котляш Л. П. *Адміністративно-правове регулювання державної реєстрації юридичних осіб* : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2017. 17 с. 4. Навроцький О. О. *Основні форми публічного адміністрування прав дитини. Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 9. С. 141–145. 5. Колпаков В. К. *Поняття форм публічного адміністрування. Адміністративне право і процес*. 2012. № 2. С. 43–51. 6. Стеценко С. Г. *Адміністративне право України* : навч. посіб. Київ : Атіка, 2007. 624 с. 7. Летнева О. *Публічно-правова сутність державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 3. С. 111–120. 8. *Словник української мови* : в 11 т. / ред.: І. К. Білодід ; Ін-т мовознавства АН УРСР. Київ : Наук. думка, 1970. Т. 1: А–В. 799 с. 9. Рябко А. И. *Социальный контроль и его правовые формы (вопросы теории)* : монография. Ростов н/Д. : РЮИ МВД России, 1999. 352 с. 10. Тихомирова А. В., Тихомиров М. Ю. *Юридическая энциклопедия*. 5-е изд., доп. и перераб. М. : Юринформцентр, 2006. 971 с. 11. Пате-рило І. В. *Сутність та особливості адміністративних актів як основних інструментів діяльності публічної адміністрації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Вип. 31 (3). С. 10–14. 12. *Реєстр адміністративних послуг* // Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. 06.11.2019. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=dd379529-216f-4dda-812b-6fc467b03cd3&title=RestrAdministrativnihPoslug> (дата звернення: 29.05.2020). 13. *Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративні послуги»* / за заг. ред. В. П. Тимошука. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2013. 392 с. 14. Сідей Я. Я. *Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикції у сфері судової компетенції. Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 196–200. 15. Мельник Р. С. *Ще раз про сутність та ознаки публічно-правових відносин. Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2008. № 4. С. 55–64. 16. Кучерявенко М., Смичок Є. *Практика Верховного суду – «перемога» чи колапс?* // *Юридичний Вісник України* : сайт. 10.01.2019. URL: <https://yvu.com.ua/praktyka-velykoj-palaty-verhovnogo-sudu-peremoga-chy-kolaps> (дата звернення: 29.05.2020).

Надійшла до редколегії 03.06.2020

Teremetskyi V. I., Zhuravel Ya. V. Implementation of Registration Actions as Manifestation of the Legal Form of Public Administration

The issue of carrying out registration actions as a manifestation of the legal form of public administration at the present stage of development of national practice has been analyzed. The level of scientific developments in this area has been clarified and the lack of a unified approach to determining the implementation of registration actions in the context of the realization of legal forms by public administration entities has been emphasized, which leads to difficulties in law-enforcement. It has been concluded that the implementation of registration actions as a manifestation of the legal form of public administration involves official recognition of a certain fact by the state certifying that has legal consequences, and / or in order to ensure the exercise of certain rights by individuals. It has been found out that the result of these actions is the act – the expression of the will of the subject of public administration (decision) or registration actions. It has been substantiated that legal and preventive control is carried out during registration actions, where the subject of public administration has the right to check the scope of legal personality and their behavior of the subjects who applied for registration actions.

The implementation of registration actions in the context of providing administrative services with different content and public legal nature has been studied. The issues of the nature of legal relations formed during the implementation of registration actions between the recipients of relevant administrative services and public administration entities have been studied.

The author has emphasized problematic issues of delimitation of jurisdictions during the resolution of disputes by courts, which arise during the provision of administrative services for the implementation of registration actions. It has been concluded that relations arising during the implementation of registration actions between the subjects of public administration from the point of view of legal protection of the recipient of the relevant administrative service, may be of private or public legal nature.

Key words: registration actions, form of public administration, state registration, public administration, legislation, administrative services, State Register.

